

## **Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta**

**Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain, kotoutumisen edistämisestä annetun lain sekä työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta**

### **JOHDANTO**

#### ***Vireilletulo***

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain, kotoutumisen edistämisestä annetun lain sekä työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta (HE 84/2022 vp): Asia on saapunut työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan lausunnon antamista varten.

#### ***Lausunto***

Asiasta on annettu seuraava lausunto:

- sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta StVL 11/2022 vp

#### ***Asiantuntijat***

Valiokunta on kuullut:

- johtava asiantuntija Mira Karppanen, työ- ja elinkeinoministeriö
- asiantuntija Anna Aaltonen, työ- ja elinkeinoministeriö
- neuvotteleva virkamies Susanna Rahkonen, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
- lainsäädännön kehittämisjohtaja Marjukka Turunen, Kansaneläkelaitos
- lakimies Nora Sinokki, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- johtaja Katriina Päivinen, Pohjois-Karjalan TE-toimisto
- kehittämispäällikkö Pirjo Krokfors, Uudenmaan TE-toimisto
- palvelupäällikkö Tarleena Rantanen, Kanta-Hämeen työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu
- toimialajohtaja Leena Mämmi-Laukka, Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
- projektipäällikkö Anu Tirkkonen, Suomen Kuntaliitto

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö

## **Valiokunnan mietintö TyVM 9/2022 vp**

### **HALLITUKSEN ESITYS**

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annettua lakia, kotoutumisen edistämisestä annettua lakia ja työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annettua lakia. Hyvinvointialueesta annetulla lailla ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetulla lailla sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu siirtyy vuoden 2023 alussa kunnilta hyvinvointialueille. Tämän johdosta muutettavaksi ehdotettuihin lakeihin on tarpeen tehdä ne muutokset, jotka johtuvat kyseisestä järjestämisvastuun muutoksesta.

Työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetussa laissa säädetään yhteistoimintamallista, jonka toimijoita ovat työ- ja elinkeinotoimisto, kunta ja Kansaneläkelaitos. Yhteistoimintamallissa mukana olevat toimijat yhteen sovittavat niiden järjestämisvastuulla olevia julkisia työvoimapalveluja sekä sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluja työttömän palvelutarpeen mukaisesti. Kunta on työllistymistä edistävässä monialaisessa yhteispalvelussa sosiaali- ja terveyspalveluista vastaava viranomais. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi mainittua lakia edellä mainitusta sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun siirtymisen muutoksesta johtuen siten, että hyvinvointialue tulisi yhteistoimintamallin toimijaksi sosiaali- ja terveyspalveluista vastaavana tahona. Työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annettuun lakiin tehtäisiin lakitekninen muutos.

Kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaan valtio korvaa kunnalle laissa määriteltyjä kotoutumisen edistämisestä aiheutuneita kustannuksia. Kustannuksia syntyy kunnalle muun muassa sellaisten palveluiden järjestämisestä, jotka sisältyvät kunnan tarjoamiin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi mainittua lakia siten, että mahdollistettaisiin hyvinvointialueille sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä aiheutuneiden kustannusten korvauksien hakeminen sekä maksettaisiin osa kansainvälistä suojelua saavista henkilöistä kunnille maksettavista laskennallisista korvauksista hyvinvointialueille. Lisäksi esityksessä ehdotetaan säädettäväksi, että hyvinvointialue vastaisi alaikäisinä ilman huoltajaa maahan tulleiden lasten ja nuorten tuesta ja asumisen järjestämisestä esimerkiksi perheryhmäkodeissa. Lisäksi mahdollistettaisiin hyvinvointialueiden osallistuminen alkukartoitusten ja kotoutumissuunnitelmien laadintaan silloin, kun maahanmuuttajan palvelutarve edellyttää eri viranomaisten järjestämisvastuulla olevien palveluiden yhteensovittamista.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2023.

### **VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT**

#### *Yleistä*

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutoksia kotoutumisen edistämisestä annettuun lakiin (kotoutumislaki), työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annettuun lakiin (TYP-laki) sekä työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annettuun lakiin. Muutokset johtuvat siitä, että sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu siirtyy vuoden 2023 alussa kunnilta hyvinvointialueille.

## Valiokunnan mietintö TyVM 9/2022 vp

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena ja puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä jäljempänä esitettävien huomioin ja muutoksin.

### *Kotoutumislaki*

Kotoutumislaisissa säädetään maahanmuuttajien alkuvaiheen palveluista sekä eräiden näistä palveluista syntyvien kustannusten korvaamisesta. Hallituksen esityksessä kotoutumislakia koskevassa lakiehdotuksessa esitetään, että hyvinvointialue voi saada korvauksia sellaisista sille jatkossa syntyvistä kustannuksista, joita nykyään korvataan kunnille. Lisäksi esitetään, että erityisesti kansainvälistä suojelua saavan ja hänen perheenjäsenensä ohjauksesta, neuvonnasta ja muusta kotoutumista edistävän toiminnan järjestämisestä maksettava laskennallinen korvaus jaetaan jatkossa kunnan ja hyvinvointialueen kesken.

Hallituksen esityksen mukaan hyvinvointialue vastaa jatkossa alaikäisinä ilman huoltajaa maahan tulleiden asumisen ja tuen järjestämisestä esimerkiksi perheryhmäkodeissa. Tavoitteena on turvata perheryhmäkotien toiminnan jatkuvuus sekä lasten hoiva, huolenpito ja kasvatus. Laajemmat uudistukset perheryhmäkotitoiminnasta sosiaalihuoltolain mukaiseksi toiminnaksi tekemistä sekä alaikäisten edustusjärjestelmän kehittämistä varten on tarkoitus tehdä kotoutumislain kokonaisuudistuksen yhteydessä.

Edellä mainittujen lisäksi nyt käsiteltävässä esityksessä kotoutumislakia koskeva keskeinen muutosehdotus liittyy alkukartoituksen ja kotoutumissuunnitelman laatimiseen. Voimassa olevan kotoutumislain mukaan työ- ja elinkeinotoimisto käynnistää alkukartoituksen työttömänä työnhakijana olevalle maahanmuuttajalle ja kunta muuten kuin tilapäisesti toimeentulotukea saavalle maahanmuuttajalle. Alkukartoituksen perusteella kotoutumissuunnitelma laaditaan työ- ja elinkeinotoimiston ja/tai kunnan toimesta maahanmuuttajan kanssa. Voimassa olevan kotoutumislain mukaan kunta saa Kansaneläkelaitokselta tiedon toimeentulotukea saavista maahanmuuttajista alkukartoitusta varten. Nyt ehdotetun lakiehdotuksen myötä hyvinvointialue voi osallistua jatkossa alkukartoituksen ja kotoutumissuunnitelman laadintaan kunnan ja TE-toimiston kanssa, mikäli maahanmuuttajan kotoutumisen edistäminen edellyttää näiden viranomaisten palveluiden yhteensovittamista. Lisäksi kunta ja hyvinvointialue laativat esityksen mukaan yhdessä alaikäisen ilman huoltajaa tulleen lapsen kotoutumissuunnitelman.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta korostaa, että viranomaisten välinen yhteistyö on keskeistä kotoutumisen edistämisessä. Valiokunta pitää tärkeänä, että kotoutumislain mukaisiin tehtäviin varataan riittävät resurssit, ja painottaa samalla kuntien ja hyvinvointialueiden yhteistyötä, jotta maahanmuuttajat saavat tarvitsemansa palvelut.

### *TYP-laki*

TYP-laissa säädetään yhteistoimintamallista, jossa viranomaiset yhteensovittavat niiden järjestämisvastuulla olevia julkisia työvoimapalveluja sekä sosiaali-, terveys-, ja kuntoutuspalveluja työttömän palvelutarpeen mukaisesti. Toimijat arvioivat työttömien palvelutarpeet, laativat monialaisen työllistymissuunnitelman ja vastaavat työllistymisprosessin etenemisestä ja seurannasta.

## Valiokunnan mietintö TyVM 9/2022 vp

TYP-lakiin ehdotetuilla muutoksilla säädetään esityksen mukaan välttämättömistä muutoksista, joita yhteispalvelun jatkuminen edellyttää. Ehdotuksen mukaan hyvinvointialue tulee kunnan tilalle yhteistoimintamallin toimijaksi sosiaali- ja terveyspalveluista vastaavana tahona. Hyvinvointialueille siirtyy kunnalta TYP-lain asiakasprosessi, toimintamallin kustannuksia ja palvelun järjestämistä koskevat tehtävät.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pitää esitettyjä muutoksia perusteltuina. Valiokunta korostaa hyvinvointialueiden ja kuntien välisen yhteistyön merkitystä monialaisessa yhteispalvelussa. Valiokunta painottaa, että toimeenpanon yhteydessä on tärkeää välttää päällekkäisyyksiä sekä huolehtia siitä, etteivät asiakkaiden mahdollisuudet saada heidän tarpeidensa mukaisia palveluja kavennu.

### VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

#### 2. Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

##### *10 luku. Erinäiset säännökset*

**82 §. Muutoksenhaku.** Oikeusministeriö ehdotti valiokuntakäsittelyn aikana sanamuodon tarkennusta pykälän 1 momenttiin. Valiokunta pitää sanamuodon tarkennusta perusteltuna ja ehdottaa, että 1 momentti muutetaan muotoon: ”Muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä.”

**85 §. Paluumuuton tukeminen (Uusi).** Hallituksen esityksessä esitetään, että lain 47 §:ää muutetaan siten, että kunnan lisäksi myös hyvinvointialueelle korvataan 85 §:ssä tarkoitetun paluumuuton tukemisesta aiheutuneet kustannukset. Muutoksen taustalla on se, että vuodesta 2023 alkaen hyvinvointialue vastaa ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen myöntämisestä, ja paluumuuttoavustusta on maksettu sen yhteydessä. Täten vuodesta 2023 alkaen kyseiset kustannukset syntyvät hyvinvointialueelle ja niitä tulee voida korvata sille. Kunta voi kuitenkin hakea korvauksia sille vuoden 2022 loppuun mennessä aiheutuneista kustannuksista vielä vuosien 2023 ja 2024 aikana 47 §:ssä esitetysti.

Lain 85 §:n osalta muutos puuttuu hallituksen esityksestä, ja asia on huomattu jatkovalmistelun aikana. Valiokunta ehdottaa, että 85 §:ää muutetaan siten, että paluumuuttoa tukevaksi tahoksi säädetään hyvinvointialue. Lisäksi valiokunta ehdottaa, että pykälän 3 momentin viimeinen virke toimivaltaisesta tuomioistuimesta poistetaan tarpeettomana, koska tuomioistuinten toimivalta annettua yleissääntelyä ei ole tarpeen toistaa erityislaissa.

## Valiokunnan mietintö TyVM 9/2022 vp

### 4. Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 3 luvun 7 §:n muuttamisesta (Uusi)

#### 3 luku. Työnvälitys

**7 §. Työnhakuvelvollisuuden asettamatta jättäminen.** Valiokunta ehdottaa uutta 4. lakiehdotusta julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 3 luvun 7 §:n 1 momentin 1 kohdan muuttamiseksi. Valiokunta esittää lainkohtaan tehtävän vastaava viranomaistahon muutos, jota on esitetty hallituksen esityksen lakiehdotuksissa, eli kunnan korvaamista hyvinvointialueella lainkohdassa.

### VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan päätösehdotus:

*Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 84/2022 vp sisältyvät 1. ja 3. lakiehdotuksen.*

*Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 84/2022 vp sisältyvän 2. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)*

*Eduskunta hyväksyy uuden, 4. lakiehdotuksen. (Valiokunnan uusi lakiehdotus)*

#### Valiokunnan muutosehdotukset

### 1.

## Laki

### työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain (1369/2014) 1 §:n 1 momentti, 2, 3 §, 4 §:n 1 ja 2 momentti, 5 §:n 3 momentti, 6 §, 7 §:n 1 ja 2 momentti, 8 §, 9 §:n 1 momentti, 9 a §:n 2 ja 4 momentti, 9 b §:n 1 ja 3 momentti, 10 § ja 11 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n 1 ja 2 momentti ja 5 §:n 3 momentti laissa 1383/2021 sekä 9 §:n 1 momentti, 9 a §:n 2 ja 4 momentti ja 9 b §:n 1 ja 3 momentti laissa 339/2022, ja  
*lisätään* lakiin uusi 11 a § seuraavasti:

## Valiokunnan mietintö TyVM 9/2022 vp

### 1 §

#### *Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu*

Työllistymistä edistävällä monialaisella yhteispalvelulla tarkoitetaan yhteistoimintamallia, jossa työ- ja elinkeinotoimisto, hyvinvointialue ja Kansaneläkelaitos yhdessä arvioivat työttömien palvelutarpeet, suunnittelevat työttömien työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaiset palvelukokonaisuudet sekä vastaavat työttömien työllistymisprosessin etenemisestä ja seurannasta siten kuin tässä laissa säädetään.

---

### 2 §

#### *Ohjaus monialaiseen yhteispalveluun*

Työttömällä on monialaisen yhteispalvelun tarve, jos hänen työllistymisensä edistäminen edellyttää työ- ja elinkeinotoimiston, hyvinvointialueen ja Kansaneläkelaitoksen järjestämisvastuulle kuuluvien 1 §:n 2 momentissa tarkoitettujen palvelujen yhteensovittamista.

Työ- ja elinkeinotoimisto, hyvinvointialue tai Kansaneläkelaitos arvioi, onko työttömällä monialaisen yhteispalvelun tarve, kun työtön on:

- 1) saanut työmarkkinatukea vähintään 300 päivää työttömyyden perusteella;
- 2) täyttänyt 25 vuotta ja hän on ollut julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) 1 luvun 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu työtön yhtäjaksoisesti 12 kuukautta; tai
- 3) alle 25-vuotias ja hän on ollut julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu työtön yhtäjaksoisesti kuusi kuukautta.

Työ- ja elinkeinotoimisto, hyvinvointialue tai Kansaneläkelaitos ohjaa monialaiseen yhteispalveluun 2 momentissa säädetty edellytykset täyttävän työttömän, jolla on monialaisen yhteispalvelun tarve.

Kansaneläkelaitoksella on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus antaa työ- ja elinkeinotoimistolle ja hyvinvointialueen sosiaalihuollon tehtäviä hoitavalle viranomaiselle monialaisen yhteispalvelun tarpeen arvioimiseksi tieto 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettulle työttömälle maksetuista työmarkkinatukipäivistä.

### 3 §

#### *Kartoitusjakso*

Työ- ja elinkeinotoimisto, hyvinvointialue, Kansaneläkelaitos ja työtön arvioivat yhdessä työttömän palvelutarpeen kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun monialainen yhteispalvelu on alkanut (*kartoitusjakso*).

Kartoitusjakson aikana työ- ja elinkeinotoimisto, hyvinvointialue ja Kansaneläkelaitos selvittävät yhdessä työttömän kanssa tämän ammatillisen osaamisen sekä työllistymiseen vaikuttavan sosiaalisen tilanteen, terveydentilan ja työ- ja toimintakyvyn. Kartoitusjaksoon sisältyy ohjausta, jonka tavoitteena on motivoida ja sitouttaa työtön työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaisiin palveluihin.

## Valiokunnan mietintö TyVM 9/2022 vp

### 4 §

#### *Monialaisen työllistymissuunnitelman laatiminen, seuranta ja tarkistaminen*

Työ- ja elinkeinotoimisto, hyvinvointialue ja työtön laativat kartoitusjakson aikana yhdessä monialaisen työllistymissuunnitelman, jossa sovitaan työttömän palvelutarpeen mukaisista työvoima-, sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluista ja niiden toteutumisen seurannasta. Lisäksi monialaiseen työllistymissuunnitelmaan voidaan tarvittaessa sisällyttää muita työttömän osaaamista, työmarkkinavalmiuksia ja työ- ja toimintakykyä lisääviä palveluja ja työnhakuun liittyviä toimia. Työllistymissuunnitelman tulee sisältää julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 3 luvussa tarkoitettu työnhakuvelvollisuus, ellei mainitun luvun 7 §:stä johdu muuta.

Työ- ja elinkeinotoimiston ja hyvinvointialueen on seurattava työllistymissuunnitelman toteutumista. Työ- ja elinkeinotoimiston on huolehdittava työllistymissuunnitelman tarkistamisesta työttömän palvelutarpeen edellyttämällä tavalla, kuitenkin vähintään kolmen kuukauden välein, sekä ellei se asiakkaan tilanne huomioon ottaen ole ilmeisen tarpeetonta, työttömän sitä erikseen pyytäessä. Hyvinvointialue osallistuu työllistymissuunnitelman tarkistamiseen työnhakijan palvelutarpeen edellyttämällä tavalla.

---

### 5 §

#### *Monialaiseen työllistymissuunnitelmaan liittyvät velvollisuudet*

---

Työ- ja elinkeinotoimisto ja hyvinvointialue ovat velvollisia selvittämään työttömälle hänen 1 momentissa säädetty velvollisuudet.

### 6 §

#### *Monialaisen yhteispalvelun päättyminen*

Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu päättyy, kun työ- ja elinkeinotoimiston, hyvinvointialueen ja Kansaneläkelaitoksen yhteisen arvion mukaan työttömällä ei ole enää monialaisen yhteispalvelun tarvetta.

### 7 §

#### *Monialaisen yhteispalvelun järjestäminen ja valtakunnallinen ohjaus*

Jokaisen työ- ja elinkeinotoimiston alueella on monialaisen yhteispalvelun järjestämistä varten tarvittava määrä monialaisen yhteispalvelun johtoryhmiä. Työ- ja elinkeinotoimisto asettaa johtoryhmän neuvoteltuaan toimialueeseensa kuuluvien hyvinvointialueiden ja kuntien sekä Kansaneläkelaitoksen kanssa. Työ- ja elinkeinotoimiston toimialueen kunnat nimeävät henkilöt, jotka johtavat monialaisen yhteispalvelun järjestämistä johtoryhmän asettamissa puitteissa. Työ- ja elinkeinoministeriö asettaa ohjausryhmän monialaisen yhteispalvelun valtakunnallista ohjausta varten.

## Valiokunnan mietintö TyVM 9/2022 vp

Työ- ja elinkeinotoimistolla, sen toimialueeseen kuuluvilla hyvinvointialueilla ja Kansaneläkelaitoksella on työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun tarjoamiseksi vähintään yksi yhteinen toimipiste kullakin monialaisen yhteispalvelun johtoryhmään kuuluvien kuntien muodostamalla alueella. Työ- ja elinkeinotoimisto, hyvinvointialue ja Kansaneläkelaitos osoittavat monialaiseen yhteispalveluun palvelua tarvitsevien asiakkaiden määrä huomioon ottaen riittävän määrän henkilöstöä.

---

### 8 §

#### *Monialaisesta yhteispalvelusta aiheutuvien kustannusten jakautuminen*

Työ- ja elinkeinotoimisto, hyvinvointialue ja Kansaneläkelaitos vastaavat monialaiseen yhteispalveluun osallistuvan henkilöstönsä palkkaus- ja muista henkilöstökustannuksista.

Monialaisen yhteispalvelun yhteisen toimipisteen toimitila-, laite- ja tietoliikennekustannukset sekä muut monialaisesta yhteispalvelusta ja sen kehittämisestä aiheutuvat kustannukset jaetaan työ- ja elinkeinotoimiston ja sen toimialueeseen kuuluvien hyvinvointialueiden kesken monialaiseen yhteispalveluun yhteisissä toimipisteissä osallistuvan henkilöstön määrän mukaisessa suhteessa. Kansaneläkelaitos osallistuu kustannuksiin työ- ja elinkeinotoimiston ja sen toimialueeseen kuuluvien hyvinvointialueiden kanssa tekemässään sopimuksessa sovitulla tavalla.

### 9 §

#### *Työtöntä koskevat tiedot ja niiden käyttötarkoitukset*

Työ- ja elinkeinotoimisto, hyvinvointialue ja Kansaneläkelaitos voivat käsitellä työtöntä henkilöä koskevia tietoja niille tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

---

### 9 a §

#### *Monialaisen yhteispalvelun asiakastietoaineisto ja -järjestelmä*

Työ- ja elinkeinotoimiston, hyvinvointialueen ja Kansaneläkelaitoksen on talletettava 9 §:ssä tarkoitetut tiedot monialaisen yhteispalvelun asiakastietojärjestelmällä asiakastietoaineistoon. Työttömän tietoja saa tallettaa tietoaineistoon sen jälkeen, kun monialainen yhteispalvelu on alkanut. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen on poistettava kaikki työtöntä koskevat tiedot, kun monialaisen yhteispalvelun päättymisestä on kulunut neljä vuotta. Tietoa ei kuitenkaan tarvitse poistaa, jos se on tarpeen säännöksiin perustuvan tehtävän hoitamiseksi tai vireillä olevan asian johdosta.

---

Asiakastietojärjestelmän käyttö edellyttää henkilökohtaista käyttöoikeutta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus voi myöntää käyttöoikeuden työ- ja elinkeinotoimiston, hyvinvointialueen tai Kansaneläkelaitoksen hakemuksesta. Käyttöoikeus voidaan myöntää työ- ja elinkeinotoimiston, hyvinvointialueen tai

## Valiokunnan mietintö TyVM 9/2022 vp

Kansaneläkelaitoksen palveluksessa olevalle henkilölle, joka hoitaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä.

### 9 b

#### *Rekisterinpitäjät*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus, työ- ja elinkeinotoimistot, hyvinvointialueet ja Kansaneläkelaitos ovat 9 §:ssä tarkoitettujen tietojen yhteisrekisterinpitäjiä.

— — — — —  
Työ- ja elinkeinotoimistot hyvinvointialue ja Kansaneläkelaitos vastaavat muista kuin 2 momentin mukaisista yleisessä tietosuoja-asetuksessa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista asiakastietoineistoon tallettamiensa tietojen osalta.

### 10 §

#### *Työtöntä koskevien tietojen tallettaminen monialaiseen yhteispalveluun osallistuvan viranomaisen rekisteriin*

Työ- ja elinkeinotoimisto, hyvinvointialue ja Kansaneläkelaitos tallettavat omiin rekistereihinsä tiedot asiakkaan monialaisen yhteispalvelun aikana saamista julkisista työvoimapalveluista ja sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluista sekä palveluihin liittyvistä etuuksista siten kuin mainittuja palveluja ja etuuksia koskevista laeissa säädetään.

Työ- ja elinkeinotoimiston, hyvinvointialueen ja Kansaneläkelaitoksen rekistereihin saadaan tallettaa 9 §:n 2 momentissa tarkoitettuja tietoja siltä osin kuin ne ovat tarpeellisia viranomaisen järjestämisvastuulla olevan palvelun tarjoamiseksi työttömälle.

### 11 §

#### *Salassa pidettävien tietojen saaminen palvelun järjestämistä varten*

— — — — —  
Työttömän suostumuksesta riippumatta työ- ja elinkeinotoimistolla, hyvinvointialueella ja Kansaneläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada toisiltaan sekä tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi käyttää edellä 9 §:n 2 momentissa tarkoitettuja työtöntä koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun järjestämiseksi työttömälle.

### 11 a §

#### *Lain soveltaminen Helsingin kaupunkiin*

Mitä tässä laissa säädetään hyvinvointialueesta, sovelletaan myös Helsingin kaupunkiin.

## Valiokunnan mietintö TyVM 9/2022 vp

Tämä laki tulee voimaan \_\_\_\_\_ päivänä \_\_\_\_\_ kuuta 20 \_\_\_\_.

## 2.

### Laki

#### kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*kumotaan* kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 87 §:n 4 momentti,  
*muutetaan* 2, 6, 10 ja 13—15 §, 17 §:n 1 ja 2 momentti, 18, 28, 31, 41 ja 43 §, 44 §:n otsikko ja 1—3 momentti, 46—49, 51—55 ja 56 §, 82 §:n 1 momentti **sekä 85 §** ja 87 a §, sellaisina kuin niistä ovat 10 § osaksi laissa 919/2012 ja 1382/2021, 13 ja 18 § osaksi laissa 919/2012, 14 § osaksi laissa 1382/2021, 44 §:n otsikko sekä 2 ja 3 momentti laissa 906/2014, 44 §:n 1 momentti ja 55 § laissa 1134/2014, 46 § laissa 1376/2014, 49 § osaksi laissa 564/2020, 51 § osaksi laissa 1376/2014, 54 § laissa 1134/2014 ja 320/2016, 82 §:n 1 momentti laissa 1015/2015 sekä 87 a § laissa 1110/2016, ja  
*lisätään* lakiin uusi 45 a, 47 a, 87 b—87 g, 88 a, 90 a ja 90 b § seuraavasti:

#### 2 §

#### *Sovellettamisala*

Tätä lakia sovelletaan henkilöön, jolla on ulkomaalaislaissa (301/2004) tarkoitettu voimassa oleva oleskelulupa Suomessa. Lakia sovelletaan myös henkilöön, jonka oleskeluoikeus on rekisteröity tai jolle on myönnetty oleskelukortti ulkomaalaislain mukaisesti.

Tämän lain 5 luvun säännöksiä kuntaan osoittamisesta ja 45, 45 a, 46, 47, 47 a, 48 ja 49 §:n säännöksiä kustannusten korvaamisesta sovelletaan henkilöön:

- 1) joka saa ulkomaalaislaissa tarkoitettua kansainvälistä suojelua;
- 2) jolle on hänen haettuaan kansainvälistä suojelua myönnetty oleskelulupa ulkomaalaislain 51, 52 tai 89 §:n perusteella;
- 3) joka on otettu Suomeen erityisellä humanitaarisella perusteella tai kansainvälisten velvoitteiden täyttämiseksi ulkomaalaislain 93 §:n perusteella; ja
- 4) jolle on myönnetty jatkuva oleskelulupa ulkomaalaislain 52 a §:n 2 momentin tai 54 §:n 5 momentin perusteella.

Tämän lain 5 luvun ja 45, 45 a, 46, 47, 47 a, 48 ja 49 §:n säännöksiä sovelletaan lisäksi 2 momentissa tarkoitetun henkilön perheenjäsenen tai muuhun omaiseen, jos tällä on ollut perheside 2 momentissa tarkoitettuun henkilöön ennen tämän Suomeen tuloa.

## Valiokunnan mietintö TyVM 9/2022 vp

### 6 §

#### *Kotoutumista edistävien toimenpiteiden järjestäminen*

Kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja järjestetään osana kunnallisia peruspalveluja, työ- ja elinkeinohallinnon palveluja, hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja sekä muina kotoutumista edistävinä toimenpiteinä.

### 10 §

#### *Alkukartoituksen järjestäminen*

Työ- ja elinkeinotoimisto käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka on julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa (916/2012) tarkoitettu työtön työnhakija. Kunta käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) mukaista toimeentulotukea. Työ- ja elinkeinotoimisto tai kunta voi käynnistää alkukartoituksen myös sitä pyytäneelle muulle maahanmuuttajalle, jos tämän arvioidaan sitä tarvitsevan. Alkukartoitus käynnistetään kahden kuukauden kuluessa asiakkuuden alkamisesta tai alkukartoitusta koskevasta pyynnöstä.

Hyvinvointialue voi työ- ja elinkeinotoimiston tai kunnan pyynnöstä osallistua 1 momentissa tarkoitettuun alkukartoitukseen, jos maahanmuuttajan kotoutumisen edistäminen edellyttää työ- ja elinkeinotoimiston, kunnan tai hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien 6 §:ssä tarkoitettujen palvelujen yhteensovittamista.

Alkukartoitukseen kuuluvia toimia voidaan järjestää julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 2 luvun 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen täydentävien työnhakukeskustelujen sijasta. Työ- ja elinkeinotoimisto tai kunta, joka on järjestänyt alkukartoituksen, ohjaa maahanmuuttajan tarvittaessa saamaan muun viranomaisen tai palvelujen järjestäjän palveluita. Ohjaamisessa on tehtävä yhteistyötä palvelujen järjestäjän kanssa.

Alkukartoituksen perusteella työ- ja elinkeinotoimisto tai kunta arvioi, tarvitseeko maahanmuuttaja 11 §:ssä tarkoitetun kotoutumissuunnitelman. Kotoutumissuunnitelman tarvetta arvioitaessa kiinnitetään huomiota siihen, tarvitseeko maahanmuuttaja kotoutumiskoulutusta, omaehtoista opiskelua tai muita tässä luvussa tarkoitettuja toimenpiteitä kotoutumisensa tueksi.

### 13 §

#### *Kotoutumissuunnitelman laatiminen*

Kunta ja työ- ja elinkeinotoimisto laativat kotoutumissuunnitelman yhdessä maahanmuuttajan kanssa. Perustellusta syystä kunta ja maahanmuuttaja tai työ- ja elinkeinotoimisto ja maahanmuuttaja voivat kuitenkin laatia kotoutumissuunnitelman keskenään.

Hyvinvointialue voi työ- ja elinkeinotoimiston tai kunnan pyynnöstä osallistua 1 momentissa tarkoitetun kotoutumissuunnitelman laatimiseen, jos maahanmuuttajan kotoutumisen edistäminen edellyttää työ- ja elinkeinotoimiston tai kunnan sekä hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien 6 §:ssä tarkoitettujen palvelujen yhteensovittamista.

## Valiokunnan mietintö TyVM 9/2022 vp

Kunta tai työ- ja elinkeinotoimisto käynnistää alkukartoituksen perusteella kotoutumissuunnitelman laatimisen viimeistään kahden viikon kuluttua siitä, kun maahanmuuttajalle on tehty alkukartoitus.

Kotoutumissuunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon maahanmuuttajan omat kotoutumista edistävät tavoitteet. Kotoutumissuunnitelma ja maahanmuuttajalle laaditut muut asiaan liittyvät suunnitelmat on sovittava yhteen. Kotoutumissuunnitelman mukaiset toimenpiteet toteutetaan tarvittaessa monialaisena yhteistyönä.

Kotoutumissuunnitelmaan, jonka laatimiseen työ- ja elinkeinotoimisto osallistuu, sovelletaan lisäksi, mitä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 2 luvun 12 §:ssä säädetään.

### 14 §

#### *Kotoutumissuunnitelman laativan viranomaisen tehtävät*

Työ- ja elinkeinotoimisto sopii kotoutumissuunnitelmassa maahanmuuttajan kanssa koulutuksesta, työnhausta ja sen tavoitteista sekä työnhakua tukevista ja työllistymistä edistävistä toimenpiteistä ja palveluista. Kotoutumissuunnitelman tulee sisältää julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 3 luvussa tarkoitettu työnhakuvelvollisuus, ellei mainitun luvun 7 §:stä johdu muuta.

Kunta sopii kotoutumissuunnitelmassa maahanmuuttajan kanssa kotoutumista ja työllistymistä edistävistä kunnan palveluista tai muista toimenpiteistä, jos maahanmuuttaja ei terveydentilansa, ikänsä, perhesyiden taikka näihin rinnastettavien syiden vuoksi voi osallistua kotoutumista tukeviin työvoimapolitiittisiin toimenpiteisiin.

Jos kotoutumissuunnitelma laaditaan 13 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla monialaisesti, tämän pykälän 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen asioiden lisäksi maahanmuuttajan kanssa sovietaan kotoutumista edistävistä hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevista palveluista.

Maahanmuuttaja ohjataan hakeutumaan yksilöllistä tarvettaan vastaavaan koulutukseen tai muuhun kotoutumista ja työllistymistä edistävään toimenpiteeseen kuukauden kuluessa kotoutumissuunnitelman laatimisesta.

### 15 §

#### *Alaikäisen kotoutumissuunnitelma*

Kunta laatii alaikäisen maahanmuuttajan kanssa kotoutumissuunnitelman, jos siihen on alaikäisen yksilöllisistä olosuhteista johtuva tarve. Alaikäiselle ilman huoltajaa saapuneelle ja oleskeluluvan saaneelle laaditaan aina kotoutumissuunnitelma yhdessä hyvinvointialueen kanssa.

Suunnitelman tarvetta arvioitaessa ja sitä laadittaessa on selvitettävä alaikäisen toivomukset ja mielipide sekä otettava ne huomioon siten kuin 4 §:ssä säädetään. Suunnitelma sovitetaan yhteen perheen kotoutumissuunnitelman ja alaikäiselle laadittavien muiden asiaan liittyvien suunnitelmien kanssa.

Kotoutumissuunnitelma laaditaan yhdessä lapsen tai nuoren ja hänen huoltajansa tai 56 §:ssä tarkoitetun edustajansa kanssa. Puhevallan käyttämisestä alaikäisen puolesta säädetään tarkemmin hallintolaissa.

## Valiokunnan mietintö TyVM 9/2022 vp

### 17 §

#### *Kotoutumissuunnitelmasta ja sen laatimisesta aiheutuvat velvollisuudet*

Kunnan, työ- ja elinkeinotoimiston tai hyvinvointialueen, joka laatii maahanmuuttajan kanssa kotoutumissuunnitelman, on selvitettävä maahanmuuttajalle suunnitelmasta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä aiheutuvat oikeudet ja velvollisuudet kirjallisesti ja maahanmuuttajan pyynnöstä suullisesti siten, että hän ne ymmärtää.

Kotoutumissuunnitelman laatineen kunnan, työ- ja elinkeinotoimiston tai hyvinvointialueen on aktiivisesti tarjottava maahanmuuttajalle tämän kotoutumissuunnitelmaan sisältyviä toimenpiteitä ja palveluja käytettäväksi osoitettujen määrärahojen rajoissa.

---

### 18 §

#### *Kotoutumissuunnitelman seuranta ja tarkistaminen*

Kunnan ja työ- ja elinkeinotoimiston sekä 13 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa myös hyvinvointialueen, on seurattava kotoutumissuunnitelman toteutumista.

Kunnan on tarkistettava kotoutumissuunnitelma maahanmuuttajan palvelutarpeen mukaisesti tai vähintään kerran vuodessa. Työ- ja elinkeinotoimiston on tarkistettava kotoutumissuunnitelma julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa säädetyllä tavalla. Suunnitelma voidaan tarkistaa myös osapuolten sitä erikseen pyytäessä. Hyvinvointialue voi osallistua suunnitelman tarkistamiseen, jos maahanmuuttajan kotoutumisen edistäminen edellyttää kunnan ja hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien 6 §:ssä tarkoitettujen palvelujen yhteensovittamista.

### 28 §

#### *Perheryhmäkoti ja muu asuinyksikkö*

Hyvinvointialue voi perustaa lapsille ja nuorille tarkoitetun perheryhmäkodin tai muun asuinyksikön. Hyvinvointialue sopii elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa perheryhmäkodin tai muun asuinyksikön perustamisesta. Hyvinvointialueen on kuultava kuntaa ennen perheryhmäkodin tai muun asuinyksikön perustamista. Hyvinvointialue sopii kunnan ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa lasten ja nuorten sijoittamisesta näihin yksiköihin sekä kotoutumista edistävien palvelujen järjestämisestä.

Perheryhmäkodin tai muun asuinyksikön toimitiloista ja kasvuoloista, yhdessä hoidettavien lasten ja nuorten määrästä ja henkilöstöstä sovelletaan, mitä lastensuojelulain 58—60 §:ssä säädetään.

Aineiden ja esineiden haltuunottoon ja asukkaan käytössä olevien tilojen tarkastamiseen perheryhmäkodissa tai muussa asuinyksikössä sovelletaan, mitä kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta annetun lain 60—62 §:ssä ja 63 §:n 1—3 momentissa säädetään. Aineiden ja esineiden haltuun ottamisesta ja asukkaan käytössä olevien tilojen tarkastamisesta tehdystä pöytäkirjasta toimitetaan jäljennös hyvinvointialueelle ja toimintaa valvovalle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

## Valiokunnan mietintö TyVM 9/2022 vp

### 31 §

#### *Monialainen yhteistyö paikallistasolla*

Paikallisten viranomaisten on kehitettävä kotouttamista monialaisena yhteistyönä. Yhteistyöhön osallistuvat kunta, työ- ja elinkeinotoimisto, hyvinvointialue, Kansaneläkelaitos ja poliisi sekä kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja järjestävät järjestöt, yhdistykset ja yhteisöt.

Kunta tai useampi kunta yhdessä voi asettaa yhteistyössä paikallisten työmarkkina-, yrittäjä- ja kansalaisjärjestöjen kanssa kotouttamisen suunnittelun ja toimeenpanon kehittämistä sekä etnisten suhteiden edistämistä varten paikallistason neuvottelukunnan.

Kunta, työ- ja elinkeinotoimisto ja hyvinvointialue vastaavat yhdessä kotoutumista edistävien ja tukevien toimenpiteiden ja palvelujen järjestämisestä, niihin ohjaamisesta sekä niiden seurannasta. Ne voivat lisäksi laatia paikallisia tai seudullisia yhteistyösopimuksia toimenpiteiden ja palvelujen järjestämisestä alueellaan.

### 41 §

#### *Sopimus kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä*

Kunta voi tehdä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa sopimuksen 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen henkilöiden kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä.

Sopimus on monivuotinen ja sitä tarkistetaan vuosittain.

Kunnan on kuultava hyvinvointialuetta ennen sopimuksen laatimista tai tarkistamista.

### 43 §

#### *Kuntaan osoittaminen*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus osoittaa 2 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun henkilön kuntaan, jonka kanssa 41 §:ssä tarkoitettu sopimus on tehty.

Ennen kuntaan osoittamista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on sovittava kuntaan osoittamisesta kunnan kanssa. Kunnan on kuultava hyvinvointialuetta ennen kuntaan osoittamista, jos henkilöllä on ilmeisiä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelun tarpeita.

### 44 §

#### *Valtion korvaus kunnalle tai hyvinvointialueelle*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus (*kehittämis- ja hallintokeskus*) korvaa kunnalle ja hyvinvointialueelle valtion talousarvion rajoissa tässä laissa tarkoitettujen toimenpiteiden järjestämisestä aiheutuvat kustannukset sen mukaan kuin tässä luvussa säädetään.

Kustannukset korvataan laskennallisen perusteen tai todellisten kustannusten mukaan.

## Valiokunnan mietintö TyVM 9/2022 vp

Korvausta maksetaan siitä alkaen, kun henkilölle, jonka kunnassa asumisen tai hyvinvointialueelta palvelujen saamisen perusteella korvaus maksetaan, on rekisteröity ensimmäinen kotikunta väestötietojärjestelmään.

— — — — —

### 45 a §

#### *Laskennallinen korvaus hyvinvointialueelle*

Hyvinvointialueelle maksetaan valtion varoista laskennallista korvausta 2 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun henkilön kotoutumista edistävien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämisestä.

Korvausta maksetaan kolmen vuoden ajan 44 §:n 3 tai 4 momentissa säädetystä ajankohdasta. Ulkomaalaislain 90 §:ssä tarkoitetussa pakolaiskiintiössä Suomeen otetusta henkilöstä laskennallista korvausta maksetaan kuitenkin neljän vuoden ajalta.

### 46 §

#### *Korvaus kunnan tai hyvinvointialueen maksamasta toimeentulotuesta*

Kunnalle tai hyvinvointialueelle korvataan 2 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetulle henkilölle maksetusta toimeentulotuesta annetun lain tai toimeentulotuesta annetun lain soveltamisesta Ahvenanmaan maakunnassa annetun maakuntalain (Ålands författningssamling 66/1998) mukaisesti toimeentulotuesta aiheutuneet kustannukset enintään kolmen vuoden ajalta.

### 47 §

#### *Korvaus paluumuuttoavustuksesta*

Kunnalle ja hyvinvointialueelle korvataan 85 §:ssä tarkoitetun paluumuuton tukemisesta aiheutuneet kustannukset.

### 47 a §

#### *Korvaus vastaanottoon varautumisesta*

Kunnalle voidaan korvata ulkomaalaislain 90 §:ssä tarkoitetussa pakolaiskiintiössä Suomeen otetun henkilön vastaanottoon varautumisesta aiheutuneita välttämättömiä kustannuksia enintään neljän kuukauden ajalta ennen henkilön Suomeen tuloa tai kuntaan muuttoa. Perustellusta syystä kustannukset voidaan korvata enintään kahdeksalta kuukaudelta.

Kunnalle maksettavien korvausten edellytyksenä on lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös kustannusten korvaamisesta.

## Valiokunnan mietintö TyVM 9/2022 vp

### 48 §

#### *Korvaus tulkitsemisen järjestämisestä*

Kunnalle ja hyvinvointialueelle korvataan 2 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetuille henkilöille järjestetystä tulkitsemisesta aiheutuneet kustannukset.

### 49 §

#### *Korvaus erityiskustannuksista*

Kunnalle ja hyvinvointialueelle korvataan 2 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun henkilön osalta:

1) ilman huoltajaa olevan alaikäisen sijoittamisesta 28 §:n mukaiseen perheryhmäkotiin tai muuhun asuinyksikköön sekä perhehoidosta, asumisen tukipalveluista, sosiaalihuollon palveluista sekä muista tukipalveluista kunnalle tai hyvinvointialueelle aiheutuneet kustannukset siihen saakka, kunnes nuori täyttää 25 vuotta;

2) vamman tai sairauden edellyttämän pitkäaikaisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä kunnalle tai hyvinvointialueelle aiheutuneet huomattavat kustannukset, jos henkilö on ollut huollon tai hoidon tarpeessa Suomeen saapuessaan;

3) erityisistä syistä muut kunnalle tai hyvinvointialueelle aiheutuneet kustannukset.

Korvaamisen edellytyksenä on lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös kustannusten korvaamisesta.

Tässä pykälässä tarkoitetut kustannukset korvataan enintään kymmeneltä vuodelta henkilön ensimmäisestä kotikuntamerkinnästä.

### 51 §

#### *Entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin olevista henkilöistä aiheutuvien kustannusten korvaaminen*

Kunnalle tai hyvinvointialueelle korvataan entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin olevan oleskeluluvan ulkomaalaislain 48 §:n tai 49 §:n 1 momentin 1 kohdan perusteella saaneen henkilön:

1) toimeentulotuesta annetun lain mukaisesta toimeentulotuesta aiheutuneet kustannukset enintään kuuden kuukauden ajalta;

2) vamman tai sairauden edellyttämän pitkäaikaisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä kunnalle tai hyvinvointialueelle aiheutuvat huomattavat kustannukset enintään viiden vuoden ajalta.

Jos kunta tai hyvinvointialue järjestää henkilön toimeentulon sen vuoksi, että tämä ei maahanmuuttajana voi saada eläkettä tai muuta sosiaaliturvaetuutta, kunnalle tai hyvinvointialueelle voidaan korvata tästä aiheutuvat kustannukset enintään viiden vuoden ajalta.

## Valiokunnan mietintö TyVM 9/2022 vp

### 52 §

#### *Sodissa vapaaehtoisina palvelleista henkilöistä aiheutuvien kustannusten korvaaminen*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja kunta taikka elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja hyvinvointialue voivat sopia Suomen sodissa vuosina 1939—1945 vapaaehtoisina palvelleiden entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin olevien henkilöiden ja heidän aviopuolisoidensa terveydentilan tulotarkastuksesta, asumisesta, toimeentulon turvaamisesta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta.

Kustannukset korvataan koko siltä ajalta, jonka 1 momentissa tarkoitetut henkilöt asuvat Suomessa.

### 53 §

#### *Ihmiskaupan uhrille annetuista palveluista ja tukitoimista aiheutuvien kustannusten korvaaminen*

Kunnalle tai hyvinvointialueelle korvataan kustannukset, jotka aiheutuvat kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 4 luvussa tarkoitetulle ihmiskaupan uhrille tämän asemasta johtuvien erityistarpeiden vuoksi järjestettävästä terveydenhuollon ja sosiaalihuollon palvelusta, tulkittamisesta, henkilön turvallisuuden takaamisesta sekä muusta uhriasemaan liittyvän erityistarpeen vuoksi järjestettävästä toimenpiteestä ja palvelusta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on pyydettävä ihmiskaupan uhrien auttamisesta huolehtivan vastaanottokeskuksen johtajan lausunto siitä, ovatko korvattaviksi haetut kustannukset aiheutuneet ihmiskaupan uhrin asemasta johtuvien toimenpiteiden ja palvelujen järjestämisestä.

### 54 §

#### *Korvauksen maksaminen*

Kunnan tai hyvinvointialueen on haettava tässä luvussa tarkoitettua korvausta kehittämis- ja hallintokeskukselle osoitetulla hakemuksella viimeistään kahden vuoden kuluttua sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana tapahtuneesta toiminnasta korvausta haetaan.

Ilman erillistä hakemusta voidaan maksaa 45 §:ssä tarkoitettu laskennallinen korvaus kunnalle tai 45 a §:ssä tarkoitettu laskennallinen korvaus hyvinvointialueelle.

### 55 §

#### *Maksetun korvauksen palautusvelvollisuus*

Kehittämis- ja hallintokeskus voi määrätä kunnan tai hyvinvointialueen palauttamaan valtion maksaman korvauksen tai osan siitä, jos korvauksen suorittamista varten on annettu virheellisiä tai erehdyttäviä tietoja taikka muutoin käy selville, että korvaus on suoritettu perusteettomasti.

## Valiokunnan mietintö TyVM 9/2022 vp

Palautettavalle määrälle on suoritettava korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentin mukaan määräytyvän korkokannan suuruinen viivästyskorko.

Kehittämis- ja hallintokeskuksen päätös kunnalle tai hyvinvointialueelle perusteettomasti maksetun korvauksen palauttamisesta on tehtävä viimeistään viidentenä kalenterivuonna sen vuoden päättymisestä, jolta korvaus on maksettu.

### 56 §

#### *Edustajan määrääminen*

Oleskeluluvan pakolaiskiintiössä saaneelle lapselle ja sellaiselle ihmiskaupan uhriksi joutuneelle lapselle, jolla on oleskelulupa, määrätään edustaja viivytyksettä, jos hän on Suomessa ilman huoltajaa tai muuta laillista edustajaa. Myös muulle oleskeluluvan saaneelle lapselle, joka on Suomessa ilman huoltajaa tai muuta laillista edustajaa, voidaan määrätä edustaja.

Hakemuksen edustajan määräämisestä tekee se hyvinvointialue, jonka alueella lapsen kotikunta sijaitsee. Ennen hakemuksen tekemistä lasta on kuultava ja lapsen etu otettava huomioon 4 §:ssä säädetyllä tavalla.

Muutoin edustajan määräämiseen sovelletaan, mitä kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta annetun lain 39 §:n 3 momentissa säädetään. Käräjäoikeuden ilmoitusvelvollisuuteen sovelletaan, mitä mainitun lain 44 §:ssä säädetään.

### 10 luku

#### **Erinäiset säännökset**

### 82 §

#### *Muutoksenhaku*

Muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä.

### 85 § (Uusi)

#### *Paluumuuton tukeminen*

Hyvinvointialue voi korvata 2 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettulle henkilölle, joka palaa vapaaehtoisesti koti- tai lähtömaahansa muuten kuin tilapäisessä tarkoituksessa, kohtuulliset matka- ja muuttokustannukset. Lisäksi hyvinvointialue voi maksaa yhdelle henkilölle enintään kahden kuukauden ja perheelle enintään neljän kuukauden toimeentulotuen perusosan määrää vastaan paluumuuttoavustuksen.

Korvauksen matka- ja muuttokustannuksista sekä paluumuuttoavustuksen myöntää hakemuksesta se hyvinvointialue, jonka alueella 1 momentissa tarkoitettu henkilö asuu.

## Valiokunnan mietintö TyVM 9/2022 vp

**Hyvinvointialue** voi periä takaisin myöntämänsä korvauksen matka- ja muuttokustannuksista sekä paluumuuttoavustuksen, jos osoittautuu, että korvaus tai avustus on maksettu virheellisin perustein tai perusteettomasti.

### 87 a §

#### *Kansaneläkelaitoksen velvollisuus luovuttaa tietoja kunnalle*

Kansaneläkelaitoksen on toimitettava henkilön kotikuntalain mukaiselle kunnalle maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 10 §:n 1 momentissa tarkoitetun alkukartoituksen käynnistämistä varten välttämättömät tiedot maahanmuuttajasta, johon sovelletaan tätä lakia ja joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain mukaista toimeentulotukea.

### 87 b §

#### *Monialaiseen alkukartoitukseen tai kotoutumissuunnitelmaan liittyvä tiedonsaanti*

Kunnalla, työ- ja elinkeinotoimistolla ja hyvinvointialueella on oikeus saada toisiltaan maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 10 §:n 2 momentissa, 13 §:n 2 momentissa, 14 §:n 3 momentissa, 16 §:n 3 momentissa, 17 §:n 1 ja 2 momentissa sekä 18 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot maahanmuuttajasta, jolle laaditaan alkukartoitus, kotoutumissuunnitelma tai perheen kotoutumissuunnitelma monialaisesti.

Hyvinvointialueella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta, Digi- ja väestötietovirastolta, Kansaneläkelaitokselta tai kotoutumista tukevien toimenpiteiden ja palvelujen tuottajalta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 10 §:n 2 momentissa, 13 §:n 2 momentissa, 14 §:n 3 momentissa, 16 §:n 3 momentissa, 17 §:n 1 ja 2 momentissa sekä 18 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot maahanmuuttajasta, jolle laaditaan alkukartoitus, kotoutumissuunnitelma tai perheen kotoutumissuunnitelma monialaisesti.

Kunnalla ja hyvinvointialueella on oikeus saada toisiltaan maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 15 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot maahanmuuttajasta, jolle laaditaan alaikäisen kotoutumissuunnitelma.

Hyvinvointialueella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta, Digi- ja väestötietovirastolta, Kansaneläkelaitokselta tai ilman huoltajaa olevalle lapselle määrätyltä edustajalta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 15 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot alaikäisestä maahanmuuttajasta, jolle laaditaan alaikäisen kotoutumissuunnitelma.

### 87 c §

#### *Alaikäisenä ilman huoltajaa tulleen tietojen luovuttaminen*

Hyvinvointialueella on oikeus maksutta ja salassapitosäännösten estämättä saada Maahanmuuttovirastolta, vastaanottokeskukselta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, kunnalta, Digi- ja väestötietovirastolta, Kansaneläkelaitokselta, 56 §:ssä tarkoitettulta edustajalta sekä 2 luvussa tarkoitettulta oppilaitokselta ja muulta palveluntuottajalta sen 27 ja 28 §:ssä säädettyjen

## Valiokunnan mietintö TyVM 9/2022 vp

tehtävien toteuttamiseksi välttämättömät alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tullutta lasta tai nuorta koskevat tiedot.

Edellä 56 §:ssä tarkoitetulla edustajalla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 57 §:ssä säädettyjen tehtävien toteuttamiseksi hyvinvointialueelta alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tullutta lasta tai nuorta koskevat välttämättömät tiedot.

Elinkeino- ja ympäristökeskuksella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 28, 43 ja 49 §:ssä säädettyjen tehtävien toteuttamiseksi hyvinvointialueelta alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tullutta lasta tai nuorta koskevat välttämättömät tiedot.

Kunnalla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 2 luvussa ja 43 §:ssä säädettyjen tehtävien toteuttamiseksi hyvinvointialueelta alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tullutta lasta tai nuorta koskevat välttämättömät tiedot.

### 87 d §

#### *Kuntaan osoittamisen tiedot*

Kunnan on toimitettava hyvinvointialueelle maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 43 §:n 2 momentissa tarkoitetun kuulemisen toteuttamista varten välttämättömät tiedot 2 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetusta henkilöstä.

### 87 e §

#### *Tietojen luovuttaminen hyvinvointialueelta kunnalle*

Kunnalla on oikeus saada hyvinvointialueelta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 54 §:n 1 momentissa tarkoitetun tehtävän hoitamiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetusta henkilöstä, jolle tuotetusta palvelusta on aiheutunut kunnalle vuoden 2022 aikana kunnalle sellaisia kustannuksia, joista kunta voi hakea 46, 47, 48, 49 tai 51—53 §:ssä tarkoitettuja korvauksia.

### 87 f §

#### *Hyvinvointialueen korvauksiin liittyvä tietojen luovuttaminen*

Hyvinvointialueella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 46, 47, 48, 49, 51 tai 52 §:ssä tarkoitettujen korvausten hakemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetusta henkilöstä. Hyvinvointialueella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 53 §:ssä tarkoitettujen korvausten hakemiseksi välttämättömät tiedot mainitussa pykälässä tarkoitetusta ihmiskaupan uhrista.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja hyvinvointialueella on oikeus saada toisiltaan maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 49 §:n 2 momentissa, 52 §:n 1 momentissa tai 53 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 2 tai 3 momentissa, 52 tai 53 §:ssä tarkoitetusta henkilöstä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus saada hyvinvointialueelta maksutta ja salassapitosäännösten estä-

## Valiokunnan mietintö TyVM 9/2022 vp

mättä 54 §:n 1 momentissa tai 55 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 2 tai 3 momentissa tai 51—53 §:ssä tarkoitettua henkilöstä.

Hyvinvointialueella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 45 a §:ssä tarkoitettujen korvausten tarkastelemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettua henkilöstä.

### 87 g §

#### *Tietojen luovuttaminen Kansaneläkelaitoksesta hyvinvointialueelle*

Kansaneläkelaitoksen on toimitettava hyvinvointialueelle viipymättä, maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 6 §:ssä tarkoitettujen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämiseksi tieto maahanmuuttajasta, johon sovelletaan tätä lakia ja joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain mukaista toimeentulotukea.

### 88 a §

#### *Lain soveltaminen Helsingin kaupunkiin*

Mitä tässä laissa säädetään hyvinvointialueesta, sovelletaan myös Helsingin kaupunkiin.

### 90 a §

#### *Sopimusten siirto hyvinvointialueelle*

Jos kunta on ylläpitänyt tai järjestänyt 27 tai 28 §:ssä tarkoitettua toimintaa 31 päivänä joulukuuta 2022, kyseinen tehtävä siirtyy hyvinvointialueelle 1 tammikuuta 2023. Kunnan on siirrettävä hyvinvointialueelle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa tekemänsä 28 ja 52 §:ssä tarkoitettut sopimukset ja sellaiset 49 §:n 2 momentissa tarkoitettut sopimukset, jotka koskevat 49 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuja kustannuksia, sekä sopimuksen mukaiseen tehtävään liittyvät sopimukset 1 päivästä tammikuuta 2023.

Hyvinvointialue voi hakea korvauksia 49 tai 52 §:ssä tarkoitettujen sopimuksen nojalla niiden kustannusten osalta, jotka aiheutuvat hyvinvointialueelle 1 päivänä tammikuuta 2023 tai sen jälkeen.

Kunta voi hakea 2 momentissa tarkoitettujen siirrettyjen sopimuksen osalta korvauksia sille 31 päivänä joulukuuta 2022 tai sitä ennen syntyneistä kustannuksista myös tämän lain tultua voimaan.

### 90 b §

#### *Ilman huoltajaa maassa asuvien lasten ja nuorten tukea toteuttavan henkilöstön asema*

Perheryhmäkotien toimintaan sekä muuhun alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleen lapsen tai nuoren tukeen tai asumisen järjestämiseen liittyviä tehtäviä hoitavan henkilöstön siirto kunnista ja kuntayhtymistä hyvinvointialueelle sekä hyvinvointiyhtymään katsotaan liikkeenluovutukseksi.

## Valiokunnan mietintö TyVM 9/2022 vp

Liikkeenluovutukseksi katsotaan myös kunnan 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien tukitehtävien ja tehtäviä hoitavan henkilöstön siirrot, jos tehtävää hoitavan henkilön tosiasiallisista tehtävistä vähintään puolet on 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien tukitehtäviä.

Tämä laki tulee voimaan \_\_\_\_\_  
päivänä \_\_\_\_\_ kuuta 20 \_\_\_\_.

### 3.

## Laki

### työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*lisätään* työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annettuun lakiin (1269/2020) uusi 14 a §  
seuraavasti:

#### 14 a §

#### *Asiakastietojen käsittely työllistymistä edistävässä monialaisessa yhteispalvelussa*

Kokeilun alueen kuntaan sovelletaan, mitä työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain 9, 9 a ja 11 §:ssä säädetään työ- ja elinkeinotoimistosta.

Kokeilun alueen kunta on työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain 9 b §:ssä tarkoitettujen tietojen yhteisrekisterinpitäjä tässä laissa tarkoitettuihin asiakasryhmiin kuuluvien asiakkaiden osalta. Kokeilun alueen kunta vastaa muista kuin työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain 9 b §:n mukaisista yleisessä tietosuojasetuksessa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista asiakkaidensa osalta.

Tämä laki tulee voimaan \_\_\_\_\_  
päivänä \_\_\_\_\_ kuuta 20 \_\_\_\_.

*Valiokunnan uusi lakiehdotus*

4.

**Laki**

**julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 3 luvun 7 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
muutetaan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) 3 luvun 7 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1379/2021, seuraavasti:

3 luku

**Työnvälitys**

7 §

*Työnhakuvelvollisuuden asettamatta jättäminen*

Työnhakuvelvollisuutta ei aseteta, jos:

1) työ- ja elinkeinotoimisto, **hyvinvointialue** tai Kansaneläkelaitos on todennut, että työnhakijalla on monialaisen yhteispalvelun tarve, ja työnhakija on täyttänyt 25 vuotta ja ollut työtön yhtäjaksoisesti 12 kuukautta, tai hän on alle 25-vuotias ja ollut työtön yhtäjaksoisesti kuusi kuukautta;

-----

Tämä laki tulee voimaan      päivänä      kuuta 20      .

-----

## **Valiokunnan mietintö TyVM 9/2022 vp**

Helsingissä 20.10.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Aino-Kaisa Pekonen vas

varapuheenjohtaja Katja Taimela sd

jäsen Kim Berg sd

jäsen Atte Kaleva kok

jäsen Niina Malm sd

jäsen Hanna-Leena Mattila kesk

jäsen Jukka Mäkynen ps

jäsen Anders Norrback r

jäsen Ilmari Nurminen sd

jäsen Arto Satonen kok

jäsen Ruut Sjöblom kok

jäsen Riikka Slunga-Poutsalo ps

varajäsen Mikko Lundén ps

varajäsen Jari Myllykoski vas

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

istuntoasiainneuvos Miika Suves